

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34100 Trst, Ulica Ghega 8/I, Te-
lefon 28-770. 34170 Gorica, Piazza
Vittoria 46/II, Pošt. pred. (casel-
la postale) Trst 431. Poštni čis-
lovni račun Trst, 11/6464
Poštšina plačana v gotovini
T E D N I K

NOVI LIST

Posamezna štev. 70.— lir
N A R O Č N I N A :
četrletna lir 850 — polletna lir
1400 — letna lir 2800 • Za ino-
zemstvo: letna naročnina lir 4200
Oglasi po dogovoru
Spedizione in abb. post. I. gr. bis
S E T T I M A N A L E

ŠT. 824

TRST, ČETRTEK 7. JANUARJA 1971, GORICA

LET. XX.

Italija v znamenju 'Canzonissime'?

V sredo zvečer, na praznik svetih treh kra-
ljev, je sedelo po računih vodstva italijanske
radiotelevizije kakih 30 milijonov Italijanov
pred televizorji ali ob radijskih sprejemnikih in
z odprtimi usti gledalo in poslušalo finale »Can-
zonissime«, v katerem se je v končni tekmi
pomerilo osem popevkarjev in popevkaric. Po
tem predvidevanju bi bilo moralo torej vse od-
raslo prebivavstvo Italije občudovati tistih o-
sem popevkarjev, glede na to, da so morali otro-
ci prej spat, zlasti ker jih je drugi dan čakala
šola. Spričo »Canzonissime« so bili pozabljeni
za nekaj ur vsi politični in sindikalni spori. In-
dustrialec — zasovraženi »padrone« — in dela-
vec sta se v enaki meri navduševala za popev-
ko Ranierija ali Morandija, Ive Zanicchi ali
Oriette Berti. Celo nogomet in boks sta izgini-
la spričo »Canzonissime« za obzorje. Tisti večer
ju ni menda nihče pogrešal. In zaljubljeni so
za tisti večer prilezli iz svojih temnih kotičkov
in iz na samem parkiranih avtomobilov ter se
zatekli v bare, da si ogledajo »Canzonissimo«.

Ali je bila to prava Italija? Ali tista, ki je
naslednjega jutra zlovoljno šla na delo v urade
in tovarne, prodajalne in delavnice, na vlake
in avtobuse, z bojevitimi mislimi na nove stav-
ke, na izvajanje pritiska za novo povišanje plač,
za znižanje delovnega urnika, za boj proti »vla-
dajočemu razredu«? Človek se ne more ubraniti
vtisa, da je ta vsakdanja Italija sicer stvarnost,
toda ideal in cilj te stvarnosti je »Canzonissi-
ma« — Italija, ki bi naj bila ena sama velikan-
ska »Canzonissima«, pri kateri bi prej ali slej
— ampak kmalu — vsak dobil svoj dobiček od
150 do 90 milijonov lir, kvečjemu bi se kdo zado-
voljil tudi s »tolažilnim« dobitkom 20 milijonov
kakor pri »Canzonissimi« na praznik svetih
treh kraljev.

Gotovo ni malo katoličanov v Italiji, ki si
predstavljajo tudi nebesa kot eno samo večno
trajajočo »Canzonissimo«, kjer bodo angeli s
trobentami nadomeščali orkester, sveta Cecilija
pianista, popevkarji pa naj bi le ostali isti kot
pri »Canzonissimi« italijanskega RAI-a. V ozad-
ju nekje, med povabljenimi gledavci ali v žu-
riji pa naj bi sedel tudi Bog, ploskal in se na-
smihal »duhovitostim« kakega Tonyja Renisa
ali Paola Villaggia. Oh, kako lepo! Za taka ne-
besa bi se res marsikdo v Italiji potrudil. Ne-
verni pa si jih skušajo ustvariti vsaj na tem
svetu. S stavkami in sprevodi, z Maovimi in
Chejevimi gesli in slikami ter mnogimi rožna-
timi iluzijami. Tretji si predstavljajo socializem
kot veselo in zabavno »Canzonissimo«.

Mogoče ta podoba Italije ni čisto točna. Toda
na praznik svetih treh kraljev zvečer, med
»Canzonissimo«, se nam je prikazala v tej luči
— kot Italija Massima Ranierija.

JAVNO MNENJE IN DIKTATURE

Tik pred Božičem je vojaško sodišče v
Burgosu obsodilo 6 mladih Baskov, obtože-
nih separatizma in terorističnih dejanj, med
drugim umora nekega policijskega funkcionar-
ja, na smrt, 10 pa na težke zaporne ka-
zni. To je vzbudilo zgražanje javnosti v de-
mokratičnih državah, mnoge vlade, tudi ita-
lijanska in Vatikan, so posredovale v Madri-
du, da bi bila na smrt obsojenim spreme-
njena kazen, in temu moralnemu pritisku se
je moral vdati tudi general Franco. Vsem
šestim na smrt obsojenim je spremenil smrtno
kazen v zaporno kazen.

Tudi v Sovjetski zvezi so se zgražali nad
procesom v Španiji, zlasti časopisje, to pa
sovjetskih sodnikov ni odvrnilo od tega, da
bi ne bili obsodili dveh Judov v Leningra-
du na smrt, ker sta baje nameravala preu-
smeriti sovjetsko letalo in se nato izseliti v
Izrael, kamor jima normalna izselitev ni
bila možna. Devet drugih obtožencev je bilo
iz istega razloga obsojenih na zaporne kazni.
Toda tudi v tem primeru je bil pritisk sve-
tovnega javnega mnenja dovolj močan, da je
dosegel, da je vrhovno sodišče ruske repu-
blike v Moskvi leningrajsko sodbo razve-
ljavilo in spremenilo smrtni obsodbi v kazen
prisilnega dela. Seveda pa sovjetskemu jav-
nemu mnenju ni bilo dovoljeno protestirati v
lastni državi proti smrtnim kaznim za zgolj
nameravano dejanje. Na srečo je bilo ostalo
svetovno mnenje dovolj glasno in močno,
celo v okrilju raznih zahodnih komunističnih
strank.

Zdaj se v Sovjetski zvezi pomišljajo, ali
bi tvegali nove procese proti skupinam Ju-
dov, ki so jih imeli v načrtu. Judje so baje
krivi protidržavne propagande, ker so se
vnemali za sionistično gibanje in Izrael. Ven-
dar jim ne dajo, da bi se izselili tja.

Positivno pri vse mtem je le dejstvo, da
se je tako ponovno izkazalo, da se niti naj-
trše diktature ne morejo napraviti gluhe za
svetovno demokratično javno mnenje, kadar
je to dovolj glasno in energično kakor v teh
dveh primerih. Seveda pa je v veliki meri
odvisno od tiska in slučaja, kako pride to
javno mnenje do izraza. nMogokrat se zgo-
de prav tako hude stvari brez opozorila s
strani svetovnega tiska in ne da bi svetov-
na javnost protestirala. To pa se ne bi sme-
lo več ponoviti.

Sedanja primera sta pripravila Združene
narode do tega, da bodo predlagali odpravo
smrtnih kazni, ki je preostanek barbarstva,
po vsem svetu, zlasti pa še smrtnih kazni za
politična dejanja. Taka dejanja so vedno
»zločin« le za države, ki zatirajo svoje manj-
šine bodisi etnične ali idejne, junaštvo pa za
tiste, ki se bore proti diktaturam, zato ne
more biti objektivnega merila za to, če kakš-

no politično dejanje, tudi če je nasilno, res
zasluži smrtno kazen ali ne.

Ze po novem letu so izrekli tri smrtne
kazni vojaški sodniki v Kamerunu, celo nad
nekim tamkajšnjim katoliškim škofom, češ
da je pripravljaval »prevrat«. Proces pa je bil
po mnenju zagovornikov farsa. Upati je, da
bo tudi v tem primeru svetovno javno mne-
nje preprečilo sodni zločin.

Dejstvo, da se je svetovno mnenje vsaj
v prejšnjih dveh primerih izkazalo dovolj
močno, da je preprečilo usmrnitev ljudi, ki
so samo žrtve diktatur in maščevanja zati-
ralcev, je vzpodbuden znak in v tej zavesti
lahko z večjim zaupanjem gledamo v bodoč-
nost. Kljub vsemu je svetovno javno mne-
nje dejavnik, ki ga ni lahko obiti.

— o —

»ZLATI DOKTORAT« PROF. FRANCETA VEBRA

Na univerzi v Gradcu so podelili 14. de-
cembra zlati doktorat uglednemu slovenske-
mu filozofu in bivšemu univerzitetnemu pro-
fesorju Francetu Vebro, za 50-letnico njego-
vega doktorata in 80-letnico njegovega roj-
stva. Ceremonija je bila zelo slovesna, na-
ravnost ganljiva. Dekan filozofske fakultete
je v obširni obrazložitvi prikazal Vebrovo
delo za znanost kot tako in še posebej za
slovensko filozofijo. Na koncu so mu fan-
fare zaigrale »Gaudemus«.

Novice po svetu

V Južnem Vietnamu je trajalo za novo leto
kratko premirje, ki so ga proglasili vietkon-
govci, toda po novem letu so se po vsej deželi
vneli sorazmerno živahni boji. Zdi se, da je mir
še daleč in da iščeta obe strani s svojimi pro-
pagandnimi izjavami le alibi za nadaljevanje
vojne, ker se obe upata v končno zmago.

Na sedežu Združenih narodov v New Yorku
je švedski posrednik veleposlanik Jarring spet
začel posredna pogajanja med Izraelci in Arab-
ci za sklenitev miru. Vendar je dvomljivo, da
bo moglo v doglednem času res priti do skle-
nitve pravega miru.

NOVA ŠTEVILKA REVIE »PROSTOR IN ČAS«

Izšla je 9.-10. številka revije »Prostor in čas«,
zadnja za leto 1970. V njej je objavil Boris Pa-
hor obširnejši tekst pod naslovom »Popotni u-
trinki«. V letu 1970 je izšlo le 6 številk name-
sto napovedanih 12. Vzrok je bil, kot pojasnjuje
uredništvo, v pomanjkanju denarja, ker dobiva
revija premajhno podporo iz kulturnega sklada.

V galeriji »Mignon« v Trstu, Seneni trg 5,
razstavlja od 2. do 16. t. m. tržaški slikar Ar-
mando Petrone slike s tržaškimi in kraškimi
motivi.

Pregled nad letom 1970

Leto 1970 je zašlo v ocean večnosti.

Ali je bilo dobro ali slabo, je prineslo dobro ali zlo? Težko je presoditi. Kaže pa, da se je v letu 1970 marsikaj zgodilo, kar bo v dobrem in slabem vplivalo na leto 1971 in na bodočnost.

Pa pogledajmo in naštejmo nekatere najvažnejše in najbolj pomembne dogodke v preteklem letu:

Človeštvo se je zavedlo, da mu grozi pogin od okužbe zraka in vode. Zato je UNESCO proglasil leto 1970 za leto varstva narave. Začeli so proučevati sredstva proti okuževanju zraka in vode s plini in industrijskim odplakovanjem. Rastline na zemlji, celo ribe v morju poginjajo. Človek vdihuje strupene pline, mehanizacija grozi, da ga ugonobi. Na srečo se je človeštvo zavedlo te nevarnosti in išče še o pravem času rešitve.

Našlo jo je tudi proti koleri, ki je že morila sredi leta po Rusiji, Turčiji in Severni Afriki.

Toda pojdimo zdaj po svetu naokrog in pogledajmo, kaj se je zgodilo tam in tod.

V AZIJI

V deželi vzhajajočega sonca, na *Japonskem*, so imeli svetovno razstavo, ki jo je obiskalo 40 milijonov ljudi, dvakrat toliko kot so pričakovali. Ogleдали so si lahko vse, kar je človeški duh iznašel v zadnjih letih. V avgustu so pa v japonskih mestih Hiroshimi in Nagasakiju obhajali žalostno petindvajsetletnico, ko sta ju atomski bombi razrušili in v nekaj sekundah pomorili na stotine ljudi. Posledice so še boleče.

Severna in Južna Koreja še vedno trpita zaradi »zamrznjene« bratomorne vojne. Tudi v tem letu gotovo še ne bo tam dokončnega miru, čeprav je Nixon obljubil, da bo poklical ameriško vojsko domov. Enako bi morali storiti nasprotniki, z medsebojnim sporazumom.

Azijsko prostranstvo živi pod vplivom kitajskega voditelja Mao-tse tunga, ki trdno drži svoje žezlo nad 700 milijoni Kitajcev. Množice ga še vedno častijo kot polbožanstvo, posebno odkar je nastopil z novim geslom: delo in obnova. Obraz »nebeškega cesarstva« se v resnici spreminja. Vrata skozi dozda neprodorni »kitajski zid« se počasi odpirajo svetu. Toda Kitajska je še daleč od tehnične ali bolj znanstvene revolucije, ki jo doživlja zahodni svet.

V *Indokini* se nadaljujejo boji z vietkongovci. Princ Sihanuk bi v Kambodži rad prišel z njihovo in sovjetsko pomočjo zopet na oblast, za kar pa Kitajci, kot kaže, niso preveč navdušeni.

V *Indoneziji* je umrl bivši predsednik Sukarno, ki je deset let vodil republiko, nekdanjo holandsko kolonijo. Indonezije, kakor tudi *Malajzijo* in *Filipine* niso to leto pretresali večji dogodki, če izvzamemo velike tajfune in potrese. Pomemben dogodek za te skrajne azijske dežele pa je bil papežev obisk v mesecu novembru.

V *Vzhodnem Pakistanu* so morski valovi utopili na desetisoče ljudi v Gangesovi delti. V *Indiji* pa ljudje zaradi čiščenja svetih krav še vedno trpe od pomanjkanja primerne mesne in mlečne hrane. Nadaljujejo se ostri spori v vladni Kongresni stranki glede nujnih reform.

V *Perziji* in *Arabiji* so to leto še razmeroma dobro preštali. Le Turčijo je prizadel strahovit potres.

Drugače pa se plete na *Bližnjem vzhodu*. Spor in praske med Izraelom in arabskimi državami se nadaljujejo. V avgustu je prišlo po posredovanju ameriškega zunanjega ministra Rogersa do 90-dnevnega premirja, ki je podaljšan do 5. februarja. Med tem pa sta oba tabora krepila s sovjetsko in ameriško pomočjo svoje postojanke. Arabski gverilci fedajini se pa na svojo pest bojujejo še dalje, vendar so zelo ošibeli po spopadih s Huseinovo vojsko in odkar jim je zmanjkala zaradi Naserjeve smrti politična opora. Sedanji egiptovski predsednik Sadat jim ni naklonjen. Prav tako jih neradi vidijo v Libanonu, da o jordanskem kralju Huseinu niti ne govorimo. Tega so gverilci zaman skušali odstraniti z atentati.

V AFRIKI

O afriških državah ni bilo v lanskem letu dosti slišati. Važen dogodek je bil konec krave in nečloveške državljanske vojne med *Nigerijo* in *Biafro*. Prebivalci tega dela velike črnske republike so se morali vdati na milost in nemilost.

Polagoma se afriški narodi politično prebujajo. Na sestanku afriških držav v Abesiniji so poudarili svojo neodvisnost od vseh blokov. Še najbolj ustrezen njihovem razvoju se jim zdi blok nevezanih držav, ki mu je dal pobudo jugoslovanski predsednik Tito. Do kod bo prišla ta neodvisnost, bosta pa odločevala tudi »trojka« v Kremlju in stric Sam v Washingtonu. Pogledajmo, kaj se je zgodilo pri njem.

V AMERIKI

Predvsem je treba omeniti stekleno palačo v New Yorku, kjer ima sedež *Organizacija Združenih narodov*. Lani je obhajala 25-letnico obstoja. Zdaj združuje 127 držav članic. To pisano družbo vodi burmanski diplomat U Thant kot glavni tajnik. Kljub marksikaterim šibkostim je organizacija mnogo doprinesla k ohranitvi miru in kulturnemu sodelovanju vseh narodov.

Združene države so tudi k temu prispevale. Niso pa opustile »pomoči« nerazvitim narodom tudi s prodajo orožja. Sklenjenih je bilo za štirideset milijard dolarjev kupčij. Pa ne pozabimo, da je tudi Sovjetska zveza pomagala nerazvitim državam z orožjem, ki je prineslo samo malo manj kot 40 milijard dolarjev v kremeljske blagajne. Obe velesili tudi dalje tekmujeta v vesoljskih poletih, kjer pa se obeta med njima — in sicer že letos — tudi sodelovanje.

Zadnji poskus pod zvezdno zastavo v ju niju je doživel neuspeh. Prav tako tudi mnogi pod srpom in klavivom. Skupni napori bi gotovo prinesli velike uspehe.

Huda rana se pa odpira na telesu ameriškega ljudstva: široko razpaseno doživetje mamil med mladino. Vzroki tega pojava še niso čisto raziskani.

V *Južni Ameriki* je položaj še bolj zaskrbljiv. Gospodarstvo je na tleh. Par stotin milijardarjev odira nižje in delavske sloje, čemur je vzrok tudi nizka izobrazba in korupcija vlad.

Najslabše je v *Braziliji*. Pa tudi v drugih državah se množijo pojavi nemira, atentati, ugrabljanje talcev, umori, mučenja v ječah in socialni protesti. Zdi se, da se diktature zanašajo samo na zatiranje s silo, opozicije pa na revolucijo.

Kakšen je ljudski značaj v Južni Ameriki, kaže nekoliko tudi primer, ko so se spopadli v Rio de Janeiru nasprotniki pri nogometni tekmi in je bilo 70 mrtvih in nad 2000 ranjenih. V *Čilu* se je vodstvo nekoliko preusmerilo. Za predsednika je bil izvoljen levičarski kandidat Salvador Allende, ki obeta obsežna podržavljenja podjetij s tujim kapitalom.

V EVROPI

Stari svet je na splošno še precej mirno preživel staro leto. V *Sovjetski zvezi* so se ukvarjali precej z vesoljnimi poletji. Že v septembru je Lunar 16 sam brez letalcev pristal na Luni, pobral nekaj primerov kamenin in se je vrnil na zemljo. Kozmonavta A. Nikolajev in A. Sebastianov sta pa postavila svetovno prvenstvo v trajanju vesoljskih poletov. Vztrajala sta v vesolju 17 dni in 17 ur.

V *Angliji* je prišlo leta 1970 do značilnega političnega preorata. Laburistično stranko, ki je imela šest let v rokah državno krmilo, je pri volitvah zamenjala konservativna stranka, ki je pridobila v parlamentu 30 sedežev. Pa tudi nova vlada ima težave s sindikati in še vedno tudi v Severni Irski, kjer gredo nasprotja med katoličani in protestanti na ostrino. *Skandinavske države* so živele v dovolj zdravem političnem vzdušju. Evropsko skupnost utrjujejo tudi odnosi med Belgijo in Holandsko. Odpravili so carinske meje za ves tovarni promet. Holanci so tudi pokazali, da so naveličani hippijev in beatnikov. Holanski narod hoče imeti zdravo mladino, ne tako, ki se vdaja mamilo, umazaniji in fantastičnim iluzijam o družbi brez konfliktov, v kateri bi tudi ne bilo treba delati.

(Nadalj. na 6. strani)

Colombo pripravlja „Belo knjigo“ o javnih izdatkih

Vlada v Rimu pripravlja »belo knjigo«, t.j. popoln pregled nad vsemi državnimi izdatki. Kot se je zvedelo, je ministrski predsednik Colombo prve dni novega leta osebno sodeloval pri pripravljanju gradiva in pisanju knjige. Ta je že skoraj dokončana, natisnjena bo takorekoč v hipu in bo predložena obema zbornicama parlamenta, takoj ko bosta začeli po božičnih počitnicah, okrog 15. januarja spet zasedati.

»Bela knjiga« bo prikazala predvsem tekoče državne izdatke in predvidene stroške bodočih proračunov. Kot menijo, bi rada vlada s tem dokumentom napravila konec polemikam o tem, če so reforme možne ali ne oziroma če je zanje dovolj denarja ali ne. Te po-

lemike se v nemajo posebno med republikansko, socialno-demokratsko in socialistično stranko ter spravljajo v nevarnost sredinsko-levo koalicijo. Reforme sicer vsi hočejo, a po Colombovem mnenju — to je preteklo dni poudaril v svojih pozivih na javnost — ni mogoče izvesti vseh reform hkrati, ampak da jih je treba izvajati postopno. Najprej najnujnejše. Gre za to, da se določi, katere so najnujnejše. Za vse hkrati enostavno ni dovolj denarja.

„Dan emigranta“ v Čedadu

Zadnjo sredo so obhajali beneško-slovenski izseljenci in domačini že sedmi vsakoletni dan emigrantov. Pobudo za prireditev dajejo prosvetno društvo »I. Trinko« v Čedadu, zavedni duhovniki beneško-slovenskih far, izseljenci sami, ki so v tujini organizirani v svojih posebnih društvih, in domačini sami.

Dan emigranta nima več samo namena zbrati izseljence in domačine na prijateljskem sestanku, pri kozarcu vina, ampak hoče tudi izraziti voljo za rešitev gospodarskih in socialnih vprašanj v domačiji pod Matajurjem. Le na ta način bo vsaj v glavnem rešeno vprašanje izseljencev, ki bodo lahko našli zaposlitev tudi v domačih krajih. Obenem pa morajo voditi boj za ta vprašanja vse sile.

V tem duhu je bil pripravljen tudi sedmi izseljeniški dan v Čedadu. Na sporedu so bili poleg govorov tudi nastopi pevskega zboru Rečanji iz Ljes, ki ga vodi požrtvovalni kaplan Rino Markič, in deklamacije domačih otrok. Slovensko gledališče iz Trsta pa je nastopilo s komedijo »Moč uniforme«, ki jo je že pred davnimi leti napisal tržaški rojak Jaka Štoka, a je še vedno živa kot takrat. Proslava je bila v gledališču »A. Ristori« v Čedadu.

Vedno bolj živi pa bodo tudi prihodnji izseljeniški dnevi srečanj in pobud — dokler bodo še potrebni.

V ITALIJI JE BILO LANI 1200 STAVK

Kot je razvidno iz podatkov, ki so bili objavljeni ob novem letu, je bilo l. 1970 v Italiji točno 1200 stavk. Okrog 70 je bilo vsedravnih, bodisi za delovne pogodbe ali za razne reforme (za gradnjo ljudskih stanovanj, za prevo-

ze, zdravstvo itd.), druge pa so bile oklicane iz najrazličnejših razlogov, zaradi vzajemnosti z raznimi levimi osvobodilnimi gibanji po svetu ali z drugimi stavkajočimi skupinami itd. Prišlo je celo do stavke enega samega delavca. To je bil varilec Franco Salce, ki je stavkal eno uro proti svojim tovarišem v tovarni, ker jih ni mogel prepričati, da ima glede dogodkov v Reggio Calabrii on prav.

Zaradi stavk ni bilo doseženo predvideno naraščanje proizvodnje in tako tudi ni bila dosežena predvidena stopnja zaposlitve, pa tudi investicije so bile manjše. V tovarnah »Alfa Romeo« bi se bilo moralo število zaposlenih dvigniti do konca leta 1970 na 20.000, dvignilo pa se je le na 17.500 zaposlenih in to zaradi proizvodnih izgub, katerim so bile krive stavke. Industriji in ravnatelji poldržavnih podjetij se boje vložiti velika sredstva v nove investicije,

ki bi povečale proizvodnost, ker predvidevajo, da bi bile zaradi stavk nerentabilne ali celo nevarne. Med stavko bi namreč lahko zapletene naprave, ki morajo stalno delovati pod visoko napetostjo, eksplodirale ali se kako drugače nepopravljivo poškodovale. Neizkoriščenih je ostalo lani za investicijo tisoče milijard lir že odobrenih sredstev.

— o —

ČESTITAMO

Mlademu paru dr. Milanu Senčarju in ženi gospo Marcelli, ki bivata zdaj v Milanu, se je rodil na sveto noč sinček prvorojenec Dario. Čestitamo, malemu Dariu pa najboljša voščila na življenjsko pot.

Športnega časnikarja prof. Bojana Pavletiča in ženo gospo Olgo, znano športnico, je razveselilo rojstvo še druge hčerke. Pristrčno čestitamo in vso srečo novorojenki.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

V zadnjem tednu je bilo delovanje naših športnih društev precej okrnjeno. Zaradi slabega vremena so bile odpovedane vse nogometne tekme, odbojcarskih srečanj pa ni bilo zaradi prazničnega obdobja. Tako sta bili na sporedu le košarka in namizni tenis. V teh dveh panogah pa so naša društva dosegla zavidljive uspehe.

KOŠARKA

V nedeljo je Borova košarkarska ekipa, ki nastopa v D ligi, gostovala v Thieneju, kjer je po precej izenačeni tekmi premagala domačo ekipo Malobbia. To je prva Borova zmaga na tujem igrišču v letošnji sezoni in »plavi« so si s tem priborili tudi prvo mesto na lestvici. Zmaga je še toliko važnejša, ker je Malobbia ekipa, ki se

poteguje za prestop v C ligo in je zato tudi kupila močnega strelca Severina, ki pa tokrat ni povsem zadovoljil. Sicer pa tudi Borovci niso zaigrali na višku svoje forme. Največ košev je realiziral Starc, v obrambi pa je predvsem zadovoljil Sirk.

Bor je nastopil v postavi: Zavadlal 2, Fabjan 5, Lakovič 13, Starc 20, Škerlj, Sirk 6, Ambrožič 7, Hrvatič, Kralj.

NAMIZNI TENIS

Moška namiznoteniška ekipa nabrežinskega Sokola nadaljuje neovirana pot proti končni zmagi v svoji skupini C lige. Tokrat so Nabrežinci na domačem igrišču odpravili ekipo Rangers iz Vidma s čistim izidom 5:0. Tekma ni bila zanimiva, saj so Videmčani zadnji na lestvici in niso delali nabrežinskim igralcem nikakih preglaVIC. Nabrežincem ostajajo tako do konca prvenstva le še tri srečanja, najtežje pa bo gotovo zadnje, to je tekma s CSI Friuli.

SOKOL - RANGERS S. ROCCO 5:0

Fabjan - Missini 2:0 (11, 14)

Ukmar - Di Cecco 2:0 (11, 13)

Caltonar - Manfreduzzi 2:0 (11, 16)

Fabjan - Di Cecco 2:0 (15, 9)

Caltonar - Missini 2:0 (10, 7)

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XXII.

Tik pred polotokom Bydögoyem smo se peljali nekaj sto metrov po obali Oslofjorda. Tam so zasidrane izletniške jadrnice in čolni. Na vseh je veselo plapolala v rahlem vetru norveška zastava. Stari in mladi — največ pa mladi pari — so se odpravljali na izlet po fjordu. Pokrajina je vedra; belo, rumeno ali plavo pleskane lesene stoji sredi obširnih vrtoV, na katerih raste sadno drevje. Črešnje so pravkar zorele. Bilo je sicer že v začetku kalendarkega poletja, toda bili smo na severu, kjer sadje pozno dozori. Iglavcev skoro ni videti in tako je napravljala pokrajina v toplem, sončnem popoldnevu čisto južnjaški vtis.

Polotok Bødögoy je spadal svojčas ves h kraljevi graščini, katere posestva še zdaj obsega velik del polotoka. Graščina, pravzaprav večja vila v podeželskem slogu, kakršnih je tudi v Sloveniji na stotine, se je svetila skozi drevje. Zraven stoji dolgi hlevi in čreda »kraljevskih« krav se je pasla po obširnih travnikih okrog poslopij. Sem prihaja kraljeva družina na oddih ob koncu tedna. Toda kadar se mu di tam, ni nikakih omejitev prometa za javnost. Odnos med kraljevo družino in ljudstvom je čisto demokratičen. Sedanji mladi kraljici je ime Sonja. Prav tiste dni, ko sem bil na Norveškem, je imela nesrečo, da je splavila. Dnevnik so poročali med novicami na prvi strani

»Sonja je splavila« in podobno in ker se nisem takoj spomnil, da je kraljici ime Sonja, sem si mislil: »Kdo neki je ta Sonja?« Šele ko sem končno novico prebral, sem spoznal, koga so menili. Poročanje o dogodkih v kraljevi družini in sploh o vladarjevih funkcijah je spoštljivo, a brez vsakršnega znaka kakšnega podložništva, včasih pobarvano celo z rahlim humorjem, če gre za vesele dogodke.

Ko se je avtobus ustavil pred vhomom v znameniti muzej, znan po vsem svetu in vzor vsem drugim muzejem na prostem, smo se tega komaj zavedli. Tujci smo se kar ozirali okrog, kje je vendar ta muzej. Vhod je namreč več kot skromen, le zastava opozarja nanj. Pod obokanim vhomom prodajajo vstopnice, ki so zelo poceni, vodiče po muzeju v raznih velikih jezikih, razglednice ter albume z etnografskimi posnetki iz muzeja in iz norveške folklore nasploh ter razne spominke v obliki etnografskih predmetov. Razglednice s folklornimi motivi — barvane in črno-bele fotografije — so tako lepe, da se človek res ne more upirati skušnjavi, da jih ne bi kupil vsaj ducat. Po večini prikazujejo stare hiše in ljudske noše, pa tudi kozolce, iz pokrajine Telemark, lesene cerkve, prizore iz življenja Laponcev in drugo. Vse je na prodaj po zelo zmernih cenah.

(dalje)

ŽENA IN DOM

Najprej razveseljiva novica za perice: tudi volnena oblačila bodo lahko prali pralni stroji! Novica prihaja žal od daleč, iz Sydneya v Avstraliji in zadeva ne bo prišla tako kmalu do praktične in splošne veljave. Vsekakor je avstralska industrija spopolnila poseben način apretiranja že izgotovljenih volnenih izdelkov, ki postanejo tako veliko bolj odporni pri pranju kot oblačila iz volne, ki je bila apretirana pred tikanjem.

V občinski palači v Beogradu je bila 21. novembra modna revija za zimsko sezono 70-71 pod okriljem Centra za visoko modo iz Rima. Modele so predstavili znani rimski modni ustvarjalci kot Antonelli, sestre Fontana, Albertina in Brioni 400 izbranim povabljenkam v bivši kraljevski palači Karadjordjevičev. Modna revija je spadala v okvir manifestacij, ki so imele za geslo »Pogled na Rim« in ki so na najrazličnejši način skušale dati čim obširnejšo in čim pestrejšo podobo italijanske prestolnice.

Martina

Tržaškega

Pomembno zasedanja v Trstu

V dneh najhujšega mraza je prve dni januarja bilo v Trstu, na sedežu Slovenske prosvetne zveze, zasedanje Federalnega odbora za etnično jezikovne skupnosti ter za deželne kulture v Italiji. Prisotne je pozdravil prof. Boris Pahor, eden od podpredsednikov združenja. Sledili so nato pozdravi predstavnikov raznih kulturnih in političnih organizacij. Za Slovensko skupnost je prisotne pozdravil deželni svetovalec Štoka in izrazil željo, da bi obe mednarodni organizaciji, ki sedaj delujeta v Evropi v korist narodnostnih manjšin in jezikovnih skupnosti, to je FUEV in AIDCLM, vzpostavili čim tesnejše stike v korist reševanja odprtih vprašanj evropskih manjšin.

Po pozdravih je govoril tajnik Federalnega odbora za etnično-jezikovne skupnosti v Italiji dr. Buratti, ki je izredno plastično in natančno prikazal vso problematiko narodnih manjšin in jezikovnih skupnosti oz. otokov v Italiji. Razčlenil je probleme okrog obstoja in razvoja teh skupnosti in prikazal probleme, ki so nastali v Italiji ob sprejemanju deželnih pravilnikov v zvezi s temi skupnostmi. Boj, ki ga je AIDCLM vodila v korist skupnosti, da bi se jih imenovalo v posameznih deželnih pravilnikih, kjer obstajajo te jezikovne skupnosti, je bil zelo odločen, poln zaprek in nepredvidenih ovir pri tistih krogih, ki se sicer v načelu deklarirajo za narodnostne in jezikovne skupnosti, ko gre za konkretne akcije pa povsem odpovedo.

Izredno zanimiva izvajanja dr. Burattija bi moralo slišati več naših kulturnih in političnih delavcev, da bi si tako ustvarili natančno sliko etničnega stanja v Italiji. Žal pa sta izredno slabo vreme in morda tudi ne prav posrečena izbira kraja zasedanja preprečila udeležbo večjega števila naših ljudi na tem zasedanju.

V nadaljevanju zasedanja sta o tržaških in koroških problemih spregovorila še dr. Boris Pahor in dr. Samo Pahor, nakar se je razvila diskusija, na osnovi katere sta bili sprejeti dve resoluciji. Prva obsoja fašistične izgrede proti slovenski skupnosti in se zgraža nad zadržanjem državnih oblasti, ki so takšne manifestacije dovolile. Ista resolucija zahteva konec zapostavljanja slovenske narodne manjšine v Italiji in pouk v materinem jeziku v Beneški Sloveniji; zahteva uresničitev vseh slovenskih narodnostnih zahtev, tako kot so to zahtevali v posebni spomenici predsedniku Colombu zamejski Slovenci sami. Druga resolucija pa obravnava nedavne dogodke na Koroškem in po-

ziva avstrijske oblasti, da pristopijo h konkretnemu reševanju slovenskih vprašanj. Prisotni so tudi sklenili, naj se pošljeta ustrezni pismi Saragatu in Colombu v zvezi z bodočim ljudskim štetjem, ki bo še letos.

Ob koncu zasedanja je bila objavljena tudi naslednja izjava:

Sprememba devetih smrtnih obsodb v Burgosu nam ne dovoljuje, da bi pozabili, da se baskovski narod še nadalje bori za svobodo.

Boj Baskov je boj vseh tistih, ki se borijo za pravičnejšo družbeno ureditev po vsem svetu in za demokratično Evropo, ki bo temeljila na spoštovanju vseh narodnosti.

Ni dovolj, da izražamo solidarnost s protesti in načelnimi izjavami. Potrebno je, da demokratične institucije dajo vsem narodnim in jezikovnim skupnostim, ki živijo znotraj meje Italijanske republike, možnost, da živijo in da razvijajo, v skladu z ustavo, jezik in kulturo, ki sta zanje značilna.

Medtem ko v Španiji teptajo pravice Baskov in Kataloncev z nasiljem, ječo in mučenjem, v Italiji dušijo manjšine s kršenjem ustave, z diskriminacijo, z odrekanjem pravice do rabe materinega jezika v šolah in uradih, s tem, da jih ne zaščitijo z določbami deželnih statutom, in končno s tem, da jim onemogočajo vsak napredek na področju prosvete in kulture.

Jezik in kultura albanske, francoske in franko-provansalske, grške, hrvaške, katalonske, ladinske (dolomitske in furlanske), nemške, okcitanke (provansalske) in slovenske manjšine kakor tudi deželni in ljudski jeziki so temeljne sestavine bogastva Italijanske republike in njene evropske razsežnosti.

Trst, 3. januarja 1971.

ZVEZNI ODBOR ZA NARODNE IN
JEBIKOVNE SKUPNOSTI TER ZA
DEŽELNO KULTURO V ITALIJI

TRŽAŠKI AVTOMOBILISTI SO PRECEJ DISCIPLINIRANI

Od 1. januarja do 31. oktobra 1970 je bilo v Trstu plačanih več kot 190 milijonov lir glob zaradi prekrškov prometnega zakonika. Prijavljenih glob je 187 tisoč. Poprečno plačajo tržaški avtomobilisti vsak po 2 tisoč lir glob letno. V tržaški pokrajini je namreč vpisanih 110 tisoč vozil (vključno z mopedi brez evidenčne tablice).

Značilni so tudi podatki glede vzroka za globe: izsiljevanje prednosti 2.070 glob (vse te številke se nanašajo na obdobje januar-oktober 1970); voznja po levi strani cestišča 3.844 glob; varnostna razdalja 252; prevelika hitrost 3.327; nevarna hitrost 1.685. Zelo pogosti pa so prekrški člena 4 prometnega zakonika (časovno omejeno ustavljanje in prepoved ustavljanja) 110 tisoč glob ter prekršek člena 115 (nepravilno parkiranje) 42 tisoč glob.

Tržačani so torej razmeroma disciplinirani, istega pa ni moč trditi za tujce, ki obiskujejo Trst. V devetih mesecih so turisti plačali 18.109 glob.

Razlika med stacionarnimi (153 tisoč) prekrški in dinamičnimi (22.868) je precejšnja in priča, da so tržaški avtomobilisti disciplinirani in previdni. Ti podatki so vsekakor razveseljivi, če pomislimo, da motorizacija v Trstu doživlja v zadnjih letih velik razvoj. Statistični podatki kažejo, da je v letošnjem aprilu bilo vpisanih 113 tisoč vozil, leta 1969 jih je bilo 108 tisoč, leta 1966 pa 86 tisoč.

PROSVETNO DRUŠTVO PRIMOREC
IZ TREBČ

PRIREDI

V soboto, 9. januarja 1971, ob 20.30 in v nedeljo, 10. januarja, ob 17. uri v Ljudskem domu v Trebčah

VOKALNO INSTRUMENTALNI VEČER

Dirigenta:

OSKAR KJUDER
CEZAR MOŽINA

Blagožni promet v tržaškem pristanišču

Promet v tržaškem pristanu je znašal lani 27,6-28 milijonov ton. Ta številka se naslanja na podatke o prvih enajstih mesecih, v katerih je promet znašal 25,3 milijonov ton. Glede na celotno leto 1969 je celotni promet, vključno z naftovodom, narasel za 14,1 odst. Največje prirastke beležijo pri naftovodu.

(+2,26 milijonov ton), druga mineralna olja (+240 tisoč ton), premog in rzsuti tovor (+37 tisoč ton), kosovno blago (+59 tisoč ton) ter les (+33 tisoč ton).

Trgovski promet preko prostih pristanov v tranzitu je od januarja do novembra znašal 9 milijonov 758 tisoč ton. Prirastek glede na isto obdobje 1969 znaša 15,8 odst. Če tranzitnem prometu dodamo še naftovod, kaže položaj še boljše, saj je Trst tako še vedno na tretjem mestu tranzitnih pristanov na svetu.

Ob vsem tem pa je nujno, da se tržaški pristan začne pripravljati na bodočnost, to se pravi na kontajnerje, ki so praktično že splošna tehnika na Tirenskem morju in se še vedno množijo. Prav zato je treba vztrajati in pripraviti sedmi pomol prav za kontajnerje. Pripraviti se je treba tudi na ladje vrste »Lash«, tako da ob potrebi ne bo prišlo do zamud. Tirenska pristanišča so v tem smislu zelo aktivna in tudi jugoslovanska pristanišča pripravljajo načrte za uvedbo kontajnerske tehnike in ladij »Lash«, kot opozarjajo tržaški strokovnjaki.

Ustanovitev sveta staršev na srednji šoli v Nabrežini

Za tesnejše sodelovanje med šolo in domom je bil ustanovljen na Državni srednji šoli »Igo Gruden« v Nabrežini svet staršev. Na prvi seji sveta z dne 18.12.1970 so člani izvolili predsedstvo in predsednika ter sestavili načrt svojega bodočega delovanja.

V oporo vzgojno-izobraževalnega prizadevanja šole bo svet staršev skušal uresničiti naslednje cilje: posredovati pri pristojnih organih za ugodnejšo ureditev prevoza otrok iz okoliških vasi, poskrbeti pravočasno pomoč učencem, ki imajo težave pri učenju (pošolske skupinske inštrukcije), organizirati spomladi posebne ure iz telesne vzgoje

z željo, da bi telovadba postala otrokom življenjska navada, podpirati vse šolske in izvenšolske dejavnosti formativnega značaja ter pobude za izboljšanje pogojev za uspešno učenje.

Prihodnji sestanek sveta bo predvidoma v prvi polovici januarja.

KONCERT

Zveza cerkvenih pevskih zborov bo priredila v nedeljo, 10. januarja, ob 16. uri koncert božičnih pesmi v cerkvi Novega svetega Antona v Trstu.

Štandrež

PROSVETNO ŽIVLJENJE

Zima, ki je po Novem letu pritisnila in pobelila s snegom tudi našo vas, pa le ni zamrznila tudi našega kulturnega življenja. Za praznik svetih treh kraljev smo imeli v župnijski dvorani igro »Dnevnik Ane Frank«, pretresljivo podoba judovske deklice, ki je preživljala strahovlado nacističnih nasilnežev.

V nedeljo, 10. januarja, pa bomo imeli v farni dvorani božičnico, ki jo pripravljajo otroci iz osnovne šole. Začetek bo ob 19. uri in se je bodo gotovo udeležili vsi starši in prijatelji naše mladine.

V ponedeljek, 18. januarja, se bo začel tudi poseben kuharski tečaj v prostorih župnijskega doma. Namenjen je dekletom in mladim gospodinjam. Vodile ga bodo šolske sestre iz Trsta. Trajal bo približno 40 dni, po trikrat na teden.

NOVA IMENOVANJA

Na zadnji seji goriškega občinskega sveta so izvolili nov upravni odbor mestnih podjetij za vodovod, plin in razsvetljavo ter mestne avtoprevoze. Odbornike so imenovali po predhodnem sporazumu med strankami leve sredine.

V odboru sta tudi dva slovenska rojaka, in sicer podpredsednik dr. Stefan Bukovec, član Italijanske socialistične stranke in odborniški namestnik, učitelj Albin Suligoj za Slovensko demokratsko zvezo.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA — GORICA
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE — GORICA

v sodelovanju z E.M.A.C. iz Gorice

LEV N. TOLSTOJ

MOČ TEME

v četrtek, 14. januarja, ob 20.30 v gledališču »G. Verdi v GORICI

Iz Goriške

Skupen nastop v Sovodnjah

V nedeljo, 27. decembra, so se zbrali v občinski sejni dvorani v Sovodnjah župani in občinski svetovalci iz vseh treh goriških slovenskih občin: iz Doberdoba, Sovodenj in Steverjana.

Občinski možje, brez razlike na strankarsko usmerjenost, so prvič skupno nastopili v obrambo pravic naše narodnostne skupnosti. Zato je bil ta sestanek naših izvoljenih predstavnikov dogodek in prepričljiv dokaz, da moremo in tudi moramo skupno nastopiti, ko gre za skupne zadeve in zahteve Slovencev v Italiji.

Zborovanje je odprl sovodnjski župan Češčut, ki je izjavil, da je ponosen, ker je prišlo do skupnega sestanka izvoljenih mož, da dvignejo svoj glas proti mračnim silam rasizma, ki smo ga premagali pred petindvajsetimi leti, a zopet dviga svojo glavo. Govoril je tudi o skupni izjavi, ki je bila poslana rimski vladi ter o tržaških dogodkih v decembru. Izrazil je tudi željo, da bi jugoslovanski predsednik Tito kmalu obiskal italijanskega predsednika Saragata, kar naj utrdi prijateljsko sodelovanje obeh sosedov.

Stevejanski župan Klanjšček je v svojem govoru obsodil vsako nasilje in diktaturo. Prav tako tudi delitev pravic in svobodčin na tako skop način, kot se dogaja še danes. Se vedno moramo braniti svoj jezik navade in celo zemljo. Obsodil je tudi nasilje proti Baskom in Poljakom.

Za njim je povzel besedo doberdobski župan Jarc, ki je najprej izrazil željo, da bi prišlo še do takih sestankov, kjer bi si župani in svetovavci izmenjali misli in nasvete za skupno delo. Izrazil je obžalovanje, da

ni prišlo do Titovega obiska v Italiji in je postavil zahtevo, da se izloči iz demokratičnega življenja fašistična stranka in da pride do iskrenega sožitja med obema narodoma.

Vsi trije občinski sveti so nato soglasno sprejeli skupno resolucijo. V njej obsojajo zadnje fašistične izgrede in izzivanja, ki ogrožajo razvoj slovenske skupnosti v Italiji in sodelovanje dveh sosednih republik. Zahtevajo, da se sprejmejo vsj zakonski ukrepi, ki so potrebni za pravno ureditev položaja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Izražajo željo, naj se čimprej izvrši obisk predsednika sosedne republike za nadaljnjo poglobitev prijateljskega sodelovanja med obema narodoma, ki naj bosta še naprej vzgled, kako se ustvarja ozračje pravega spoštovanja in sožitja med ljudmi dobre volje.

RAZSTAVA

Na dan novega leta popoldne je bila odprta v prostorih goriške »Pro loco« na Verdijevem Korzu slikarska razstava našega someščana Roberta Faganela. Sedaj živi in dela v Trstu. Tu je tudi študiral slikarsko umetnost. Izpopolnjeval se je pri mnogih italijanskih mojstrih. Dosti je tudi potoval po Afriki in med savanskimi Masaji.

Osnovna tematika Faganelovih del je naš Kras, Benetke in v Afriki Kenija, Tanzanija in Uganda. Osebnih razstav je imel že štiriindvajset, največ v Trstu in Gorici, pa tudi v Trevisu, Veroni, Padovi in Rimu. V teh osmih letih je pokazal stalno rast z osebnostnim poudarkom. Na sedanji razstavi prikazuje trideset novih platen različne vsebine in velikosti.

Razstava bo odprta do 14. januarja.

Pisma uredništvu

LETOŠNJA BOŽIČNICA

Prejeli smo in objavljamo:

Lepa navada je, da goriški Slovenci že vrsto let prirejajo in obhajajo takoimenovano »božičnico« ali koncert božičnih pesmi v goriški stolnici. Saj more lepa božična pesem osrečiti še tako osamljeno človeško srce.

Vendar bi k letošnjemu božičnemu koncertu v goriški stolnici radi nekaj pripomnili. Opazamo, da je občinstva v cerkvi, kakor tudi pevcev na koro čedalje manj. Človek ima neprijeten občutek, da ta, nekdanja mogočna pevska prireditev, vedno bolj zgublja na svojem pomenu.

Vprašujemo se, kje so vzroki za to?

Menimo, pa prav dobrohotno, da nosijo nekaj krivde tudi ljudje, ki organizirajo ta božični koncert. Pred leti so povabili vse goriške zборе in jih zbrali na koro, odkoder so donele potem res mogočne božične melodije. Tudi stolnica je bila polna naših ljudi, zlasti s podeželja.

Napisali smo te vrstice v dobri želji, da bi se prihodnja božičnica bolje obnesla v zadovoljstvo našim ljudem, ki jim je lepa božična pesem še vedno vir globokega duhovnega doživetja.

Nekateri udeleženci

Slovenska dekana postala monsinjora

Z nedavnima odlokoma cerkvenih oblasti sta bila povzdignjena v monsinjorsko čast oba slovenska dekana goriške nadškofije. To sta dekan v Devinu g. Ivan Kretič in dekan v Standrežu g. Josip Zorž.

Monsinjur Kretič je bil rojen leta 1911 v Tevčah na Vipavskem v skromni kmečki družini. Leta 1935 je bil posvečen in je nastopil prvo službo kot stolni vikar v Gorici. Nato je odšel tri leta za kaplana v Cerknjo. Leta 1938 je bil imenovan za župnega upravitelja in že po dveh mesecih za župnika v Kojškem. Tu je imel težke čase, ko je vsa Brda strahoval predrzni fašist Baiardi, ki je tudi kojškega župnika poslal v konfinacijo zaradi slovenske besede.

Ko se je vrnil domov, je prevzel težko faro v Čepovanu, kjer je ostal v najhujših časih do zime leta 1945. Precej strt od naporov je prišel v Gorico za ravnatelja slovenskega Alojzijevejšča. Leta 1947 je postal župnik in dakan v Solkanu, še isto leto je prišel v Doberdob, kjer je ostal več let. V aprilu leta 1955 se je ustalil kot župnik in dekan v Devinu. Monsinjur Kretič predseduje tudi slovenskim farnim občestvom goriške nadškofije.

Na vseh mestih, nekaterih zelo delikatnih, se je izkazal za previdnega in gorečega dušnega pastirja. Za svoje neutrudno delo je bil

imenovan za kaplana Njegove svetosti, kar je po novih uredbah druga stopnja za prelati.

— o —

Drugi slovenski duhovnik, ki je dosegel monsinjorsko čast in obenem stopnjo častnega kanonika goriškega stolnega kapitlja, je štandreški dekan Josip Zorž.

Po rodu je iz Drnberka, kjer se je rodil leta 1915. Posvečen je bil leta 1938. Tri leta je opravljal kaplansko službo v Komnu, nato pa štirinajst let faro v Merniku, najzapranejšo slovensko goriško župnijo.

Zorževo pastirovanje je prav tukaj pustilo dosti dobrih posledic. Leta 1952 je bil imenovan za župnika v Mavhinjah, kjer se je trudil za cerkveno obnovo. Od 1960 pa upravlja župnijo in dekanijo v Standrežu. Tu je poleg plodnega dušnopastirskega dela in krasne obnove farne cerkve tudi globoko zoral na prosvetnem polju. Po njegovi pobudi je začelo krepko rasti prosvetno društvo »Štandrež«. Zasluga novega kanonika je tudi sodobno zgrajeni in urejeni župnijski prosvetni dom s športnim igriščem poleg cerkve.

Obema našima cerkvenima dostojanstvenikom izražamo iskrene čestitke z voščili za vedno bolj uspešno delo v dobro naše skupnosti!

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

EDVARD KOCBEK: »EROS IN SEKSUS«

V založbi »Naše tromostovje«, je izšla knjižica Edvarda Kocbeka »Eros in seksus«. Založbo »Naše tromostovje« je ustanovila fara Marijinega oznanenja, katere cerkev — znana Frančiškanska cerkev — stoji blizu Tromostovja v Ljubljani.

Doslej so izšle pri založbi »Naše tromostovje« že naslednje knjižice: Alojz Rebula: »Krščanska avantura«, Jože Zalokar: »Mahatma Gandhi in njegova misel« in Edvard Kocbek: »Eros in seksus«. V tisku pa je knjižica pomožnega škofa Vekoslava Grmčiča: »Vloga krščanske osebnosti v Cerkvii«.

Edvard Kocbek obravnava v svojem predavanju oziroma v knjižici problem, ki da veliko opravi današnji mladini; Kocbek ga imenuje kar »na prvi pogled grozljiv pojav«. Najprej osvetli oba temeljna pojma, seksus ali spol in eros ali ljubezen. Govori o tem, kaj je spol, oriše tudi pomen spolnosti in erotike v zgodovini ter vso njuno moč, in njun pomen za človeka, za njegovo srečo in za njegovo osebnost.

Nato opozarja, da so začele nastopati večje težave v pojmovanju funkcionalnosti spolnosti in erosa s tehnokratizmom. Tehnokratska civilizacija se je iz erotomske spremenila v hipergenetično medčloveškost. Na videz trpi na pošastnem erotizmu, v resnici pa si razvija panseksualizem, kult spolnosti, njegovega draženja in uživanja, nenehni refleksi mehanizem, izzivanje za izzivanjem. Siro se ena sama poželjivost, ozračje je polno igel, ki vabi vanje javna propaganda. Na ozkem prostoru svobodnega spolnega občevanja se človeške množice mučijo z gonom, ki je stopil iz intimnega v javni prostor in postal merilo moči in veljave ter sim-

bol nezadržne potence. Pri tem doživljajo dilemo: ali napredujejo v razdražljivosti in nenasitnosti ali pa se umaknejo v dolgočasje, praznino in obup.

Erotiko je mogoče spreminjati, spol pa je mogoče le razdražiti ali ga usmeriti v usihanje. Odsotnost tretje mogočnosti povzroča zločine, blaznost in samomore. Velik del človeštva postaja utrujen in pasiven, spreminja se v bralca pornografije in v obiskovalca dražljivih filmov. Nastopil je trenutek, ko naj spregovorimo o spolnosti in erotičnosti kot kristjani — pripominja Kocbek, ki nato piše o tem, kako je krščanstvo pojmovalo spolnost v preteklosti in kako jo pojmuje danes ter zaključil z mislijo:

»Bog je navzoč v mistični ekstazi duha in je navzoč v spolnem orgazmu. Posebno važno je spoznanje, da je človekovo telo stožer razvoja sveta in da telo nosi v sebi najvišjo obliko življenjske energije, ljubezen. Božje ljudstvo je povabljen, da jo doume in da z njo preobraža sebe in svet. Nikoli ne pozabimo, da je spolna ljubezen pomemben del te velikanske energije, o kateri je lepo spregovoril že apostol Pavel v svojem prvem pismu Korinčanom.«

PRVA LETOŠNJA ŠTEVILKA »LITERARNIH VAJ«

Prva letošnja številka je na razveseljivi ravni. To velja posebno za uvodno novelo z naslovom »Prvi žarek sonca«, ki jo je napisala Ada Markon z drugega klasičnega liceja. V njej prikazuje zgodbo dekleta, ki je doživelo cestno nesrečo na voznji s svojim bratom. Pri nesreči se je brat ubil, njo so pa ranjeno odpeljali v bolnišnico. Domači in njeno okolje v bolnišnici ji prikrivajo bratovo smrt, čeprav jo obhajajo

hude slutnje. Ko pa se vrne domov, odkrije bridko resnico. To jo je pahnilo v obup, iz katerega se je zdramila šele čez dolgo časa in se zavedla, da je vztrajanje v obupu in trmi nasproti usodi egoistično in neusmiljeno do drugih, ki morajo trpeti z nami vred. Novela je napisana prese- netljivo zrelo, tako psihološko kot kar zadeva literarno obliko. Razodene nam, da ima Ada Markon resničen talent za pisanje. Upajmo, da bomo v letošnjih »Literarnih vajah«, pa tudi naslednja leta še brali kaj njenega.

Prijetno se bere tudi potopis po Umbriji »Mozaike«, ki so ga napisale, vsaka po eno poglavje, Barbara Kosmina, Marjeta Berce, Nadja Legiša in Magda Bizjak. Miselno in oblikovno dozorel prispevek je napisala tudi Sonja Goiza, pod naslovom »Spoznanje«, v katerem je opisala svoje srečanje z mladima češkima beguncema, ki sta zbežala iz svoje domovine pod tujo peto, ker ništa mogla prenašati tuje oblasti. Ester Sferco pa je napisala prvi, kar posrečen poskus fantastično-znanstvene zgodbe. Poleg nekaterih drugih kratkih zgodb, ki so vse zanimive, najdemo tudi pesem »Kje si?«, ki jo je napisala Marta Canciani s trgovskega zavoda. Pesem je lepa, polna miline in mladostnega hrepenenja.

Tudi letos ne manjka rubrika »Strta srca«, ki s svojim humorjem in duhovitostjo razveseljuje mlade brave in brave. Upamo pa, da bo postala obširnejša. V rubriki »Kulturne novice« ocenjuje prof. Martin Jevnikar dve knjigi Ludovika Puša, Barbara Rosner je napisala nekaj intervjuvov z našimi gledališkimi igravci in to kar posrečeno, duhovito in s humorjem, Mauro Žerjal pa poroča o svetovnem telovadnem prvenstvu v Ljubljani. Revijo krasijo dobri linorezi, ki so jih izdelali Boris Pangerc, Ondina Petrinčič, Igor Košuta, Marino Gulin, Darij Stofa in Marija Ferlan. Na platnicah najdemo sporočila uredništva.

Pregled nad letom 1970

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Franciji sta umrla bivši ministrski predsednik Daladier in general De Gaulle, rešitelj Francije v drugi svetovni vojni. Precej prahu pa je dvignil obisk državnega predsednika Pompidoua v Moskvi. Ta je tudi z odločnimi varčevalnimi ukrepi utrdil francosko gospodarstvo.

Na Portugalskem je s smrtjo predsednika Salazarja končala 36-letna diktatura. V Spaniji se pa Franco še trdno drži na oblasti, čeprav so tudi v tej monarhistični republiki vstali Baski in delavske množice za svoje pravice. Ob koncu leta je bil Franco na pritisk svetovnega javnega mnenja prisiljen pomilostiti 6 na smrt obsojenih mladih Baskov, enako kot Sovjeti dva na smrt obsojena ruska Juda.

Na Češkem še vedno »čistijo« komunistično stranko. Samo na Moravskem so izbrisali iz njenih seznamov 35 tisoč članov. Gospodarsko pa gre navzdol, kakor tudi na Poljskem, kjer so se sredi decembra uprli delavci v baltških mestih in zahtevali višje plače in cenejši kruh. Zgubila pa je Poljska enega svojih najboljših diplomatov Adama Rapackega, v starosti 60 let. Na Grškem vladajo še vedno s težko roko polkovniki, vendar ni mogoče govoriti o totalitarni, ampak o vojaški diktaturi.

Drzno politiko vodi zvezni kancler socialist Willy Brandt. Sredi avgusta je v Moskvi podpisal pogodbi o neuporabi orožja za reševanje političnih sporov. Podobno pogodbo,

s katero je priznal mejo na Odri in Nisi, je podpisal nato še s Poljsko, kar pa ni olajšalo odnosov z Vzhodno Nemčijo. Tam policisti še vedno streljajo na tiste, ki skušajo na sprivaj preplezati »berlinski zid«.

V Avstriji so prišli pri marčnih volitvah na vlado socialisti.

Do slovenske manjšine na Koroškem še niso znali ubrati prave poti, ker tudi oni podlegajo šovinističnim sugestijam. Na Dunaju so selani pogajali ameriški in sovjetski zastopniki o strateški razorožitvi. Razgovori so se po obojestranski izjavi končali »v ozračju previdnega zadovoljstva«.

No pa stopimo še mi s takim previdnim zadovoljstvom v novo leto.

Ustavne spremembe v javni razpravi

Kot je razbrati iz jugoslovanskega tiska, nameravajo dati spomladi v javno razpravo predloge za spremembo jugoslovanske ustave. Spremembe bi se nanašale na decentralizacijo gospodarskih pristojnosti federacije in na ustanovitev novega kolektivnega — oziroma z novo besedo »kolegialnega« — predsednika republike, v katerem pa naj bi imel Tito po predlogih, ki prihajajo iz raznih strani, posebno s strani nekdanjih partizanskih borcev, spet izjemen položaj. Kak naj bi bil ta položaj, še ni pojasnjeno, možno pa je samo to, da bi postal »predsednik predsedstva«. Drugo je tehnično-pravno nemogoče, ker si ni mogoče misliti, da bi imel kdo v predsedstvu pri glasovanju pravico do več glasov kakor drugi.

Ljudi v Jugoslaviji pa zanimajo še bolj ostale ustavne spremembe, ker si obetajo od njih dobre dejni vpliv na gospodarstvo. Spremembe naj bi namreč, kot napovedujejo, pomenile zlasti decentralizacijo dosedanjih gospodarskih pristojnosti zveze. Ta naj bi se odpovedala takorekoč vsem svojim go-

spodarskim instrumentom, zlasti osrednjim skladom. Zagotovljena pa naj bi bila enotnost sistema in skupno tržišče, kar pa spet pomeni, da bo le osrednja oblast tudi zana-prej tista, ki bo skrbela za enotnost sistema in tržišča. S tem pa bi imela v rokah tudi vso odločujočo oblast glede gospodarskih in političnih rešitev, saj so prve odvisne od drugih, pa tudi obratno. Težava je v tem, da za zdaj še nihče ne zna povedati, kako bi razrešil ta »circulus vitiosus« — zagotovili široko decentralizacijo ob enotnosti tako gospodarskega kot političnega sistema, saj bi samoupravne enote tako še vedno imele samo izvršilno, ne pa avtonomno zakonodajno oblast.

Mogoče je velikemu delu teh težav krivo premalo točno izražanje politikov, gospodarstvenikov in časnikarjev, ki se zadovoljuje s splošnimi izjavami in leporečnimi gesli, ne da bi se potrudili in povedali ljudem, kaj taka gesla konkretno pomenijo. S tem pa seveda ubijajo v ljudeh veselje do političnega dela, sodelovanja in soodločanja.

Sodobno kmetijstvo

Kmečki turizem na tržaškem Krasu

Vedno pogosteje teče beseda o razvijanju kmečkega turizma v tržaški okolici. Pod pojmom kmečki turizem razumejo nekateri dejavnost kmetovalcev, ki v okviru posameznega obrata zavzema postransko ali dopolnilno vlogo. Sem spada v prvi vrsti oddajanje sob tujim gostom, v številni sprejemanje gostov na na oskrbo. V širšem smislu pa tudi razvijanje s strani enega ali več kmetovalcev različnih oblik rekreacije kot npr. konjeništvu, tratni golf itd. V zelo širokem smislu pa razumemo pod tem pojmom tudi prirejanje vinskih razstav, odpiranje osmic in razvijanje podobnih dejavnosti. Doslej se je pri nas razvijal kmečki turizem le v širšem smislu, ki je že močno razvit. Vinske razstave so pomemben dejavnik v razvoju in utrjevanju tržaškega vinogradništva, prav tako tudi osmice. Kmečkega turizma v ožjem smislu pa skoraj ne poznamo. Ni odveč omeniti, da je ponekod v tržaški okolici zlasti na Opčinah, pa tudi v Bazovici ali v repentaborski občini, močno razvit podeželski turizem, kjer pretežno starejše osebe najemajo čez poletje sobe pri zasebnikih (še najbolj na Opčinah) oziroma ostajajo za daljšo ali krajšo dobo v gostinski oskrbi (Repentabor, Repen, Bazovica). Drugačne vrste je položaj Devina in Sosljana, ki sta prava obmorska kraja, vendar je čutili njihov vpliv tudi v bližnjih vaseh, tako v Nabrežini, Vižovljah in Mavhinhah.

MESTO KMEČKEGA TURIZMA V FUNKCIJI TRŽAŠKE OKOLICE

Iz pravkar omenjenega sledi, da sicer kmečkega turizma v ožjem smislu še ni, da pa imamo v tržaški okolici dovolj primerov, kjer zasebniki oddajajo sobe tujim gostom. Danes kot danes ugotavljamo, da je vsa tržaška okolica pod močnim pritiskom gradbene ekspanzije, da ta pritisk prihaja v konflikt z drugimi funkcijami tako z rekreacijsko, predvsem pa s potrebo po narodnostni zaščiti. Izključevanje industrijske dejavnosti s Krasa je sprejeta obveznost vseh glavnih političnih sil, gre pa podčrtati vlogo tržaške okolice kot prometno vozlišče in nje- no čedalje pomembnejšo vlogo v razvijanju terciarnih dejavnosti posebno za mednarodni trgovski tok zlasti ob mejnih prehodih (avtopristan na Fernetičih je na pragu uresničenja). V turističnem oziru srečujemo v tržaški okolici dve možnosti razvijanja turistične dejavnosti. Prva je lokalnega značaja, ki je ni treba posebej opisovati, saj je močno razvita, čeprav v še ne docela zadovoljivi meri (tržaška okolica ni opremljena z vrsto rekreacijskih ali športnih objektov, ki bi za manjši denar bili odprti vsem in ki bi lahko pritegnili obiskovalce v mnogo večji meri, kot jih lahko nekaj teniških igrišč — mislim predvsem na jahalni šport, na plavalne bazene itd. — Druga turistična perspektiva tržaške okolice je v zadrževanju prehodnih turistov posebno poleti. Pri obeh utegne kmečki turizem odigrati pomembno vlogo, tako kot že drugod po svetu.

KMEČKI TURIZEM DRUGOD

Z upadanjem vloge kmetijstva v sodobni družbi in z upadanjem deleža kmečkega prebivalstva vzporedno z močnim razvojem ostalih gospodarskih dejavnosti, predvsem

pa s splošno zahtevo po večjih dohodkih tudi v kmetijstvu, je slednje postalo samo bolj elastično in odprto za dopolnilne dejavnosti, ki bi mu zagotavljale nov, čeravno postranski vir dohodkov. Najprej so se zganila odročna hribovska področja, ki itak niso imela mnogo izbire, polagoma pa so se vključile v tok razvijanja dopolnilnih dejavnosti tudi gričevnata in nazadnje še ravninska področja, posebno tista blizu jezer in morja. Pobude, ki stremijo po najtesnejšem navezovanju na kmetijstvo, so tiste, ki hočejo nuditi tujim gostom ne samo košček lepe narave, in podeželsko tihožitje, ampak tudi pomagati odkrivati kulinarične posebnosti, predvsem pa nuditi vrsto rekreacije, ki je standardni turizem ne more nuditi, tako npr. možnost jahanja v prosti naravi z eno — ali večdnevni programom. V tej smeri so največ naredili v Franciji in Angliji, kjer so preuredili vrsto opušenih kmetij v vmesne postaje s prenočišči — station verd —. Ponekod je razvijanje kmečkega turizma doseglo takšno stopnjo dejavnosti, da se je pojavila potreba po širšem načrtovanju, torej po programiranju in vključevanju takšne dejavnosti v splošne gospodarske načrte. Kot vsaka sodobna dejavnost, ki hoče funkcionirati, je tudi pri kmečkem turizmu prišla na dan potreba po primerni organizacijski podlagi, ki bi koordinirala in povezovala kmečki turizem na širši ravni.

DEŽELNA ORGANIZACIJA AGRITURIST

Deželni Agriturist, ki ima sedež v Gorici, je edina organizacija, ki deluje na tem področju v naši deželi, ki pa do sedaj na žalost ni delovala dovolj v širino. Je pa Agriturist pobudnik nekaterih pomembnejših akcij. Uredil je jahalni center v kraju Soleschianu di Manzano pri Vidmu in bil glavni pobudnik za ovrednotenje briškega vina in nadalje sprožil idejo, da bi dobili tudi v deželi vinske ceste in sicer najprej na področju Brd (cesta vina in češenj).

ZAHTEVA PO PRISTNI HRANI JE UGODNA PRILOŽNOST ZA KMEČKI TURIZEM

Evropski, zlasti srednjeevropski človek zelo ceni pristno domačo hrano posebno danes, ko nihče več ni varen pred vdorom kemijskih sredstev v hrani. Kmetijstvo, kot je naše, ima na eni strani veliko možnosti v žlahtnih kulturah (vrtnarstvo, cvetličarstvo, vinogradništvo), saj Trst vse porabi, kar naš kmet pridelava, na drugi strani naše kmetijstvo, ki ne razpolaga z velikimi površinami, lahko izrabi sodobno potrebo po pristnosti hrane. To glede pristnega vina in domačih klobas (kdor zahaja v osmice, ve, kakšna je gneča tam, kjer točijo dobro kapljico in nudijo pristen domač prigrizek) že nudi.

Propagandne akcije za starodavne jedi (podobne tistim ob priliki kraškega tedna) bi z na novo odkritimi kulinaričnimi posebnostmi spet dale pridelovanju koruze, repe ali ajde pomembno vlogo v kmečki produkciji, katere bi sicer prej ali slej izginile. Gre torej za vedno bolj občuteno potrebo sodobnega človeka po pristni hrani, s katero se je ponekod kmečki turizem znal že v veliki meri okoristiti. V ožjem smislu bi večji podarek na pristnosti hrane prinesel kmetovalcem tudi več gostov v bivanje in oskrbo.

V širšem smislu pa naj bi organizirani kmetovalci, posebno zdaj, ko imamo vrtnarsko-cvetličarsko zadrugo, odprli posebno trgovino pristnih kraških pridelkov v središču mesta. Seveda ima tudi novoustanovljena Kraška zadruga mlekarne odlične možnosti za prodajo svojih izdelkov in ne nazadnje tudi zadrugi hlev, ki bi v prekrasni okolici Praprota in Trnovce prirejal piknike na prostem. Pripraviti bi pa bilo treba široko zasnovano propagandno akcijo, organizirati kuharske tečaje za kmetovalke, skratka poskrbeti za ustrezno miselnost, h čemur lahko mnogo prispevajo tudi natečaji za ureditev in oplešanje dvorišč in balkonov ter posebni strokovni tečaji.

ZAŠČITA DOMAČIH VIN — PREUREDITEV GOSPODARSKIH POSLOPIJ — USTREZNA ZAKONODAJA

V obravnavanem okviru tipičnosti pridelkov, gre seveda poudariti potrebo in nujnost, da pride tudi pri nas do zaščite vin, s čimer bi ovrednotili domač pridelok in slednjega posredno tudi zaščitili pred špekulacijo (nakupovanje grozdja iz ravninske Furlanije in mešanje z našim). Vinogradništvo je povrh razvita in v tem okviru tudi zelo perspektivna dejavnost. Mladega človeka živinoreja ne privlačuje več toliko kot nekoč, drugače pa je z vinogradništvom, saj se vsak zaveda, da ne zahteva stalne prisotnosti in, kar je navažnejše, ni težav pri prodaji domačega vina. Tam, kjer živinoreja ne predstavlja več glavne dejavnosti, naj bi del gospodarskih poslopij preuredili tako, da bi lahko dobili v njih primeren prostor za osmice oziroma gospodarska poslopja v prvem nadstropju preuredili v sobe. Na žalost ni nobenega kmetijskega zakona, ki bi dajal podpore v takšne namene. Ker pa ima dežela na področju kmetijstva vso pristojnost, bi lahko mislili na pripravo posebnega zakona v tem nakazanem smislu. Začasno bi lahko v okviru natečaja za ureditev dvorišč in balkonov ali vzporedno z njim organizirali tudi pokrajinski natečaj za preureditev gospodarskih poslopij. Ni treba posebej omenjati, da je treba z natečajem za izboljšanje kleti, ki ga je letos prvič priredilo Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo, nadaljevati tudi v bodočnosti. Neizpodbitno je, da je dobro vino najboljšo sredstvo za razvoj kmečkega turizma in je zato potrebno poskrbeti s še širšimi ukrepi za boljše kletarjenje. Prav gotovo utegne pokrajinska razstava domačih vin imeti zelo pozitivno vlogo v tej smeri.

POMEN ZDRUŽEVANJA TUDI ZA KMEČKI TURIZEM

Jasno je, da vseh teh širše zasnovanih ciljev posamezni neorganizirani kmetovalci ne bodo mogli tako hitro doseči. S tega vidika je pričakovati edinole od združništva krepkih vzpodbud, saj je na dlani, da je za vključevanje širših plasti ljudi v območje kmečkega turizma potrebno tudi razviti ustrezne propagandne akcije, kar zahteva na drugi strani določeno organizacijsko stopnjo. Napredni kmet, in to je jasno, si je že znal pomagati in je mnogo storil sam v tej smeri, toda za večino kmetovalcev je delitev torte, ki jo ponuja turizem, le pobožna želja.

STROKOVNA LITERATURA O KMEČKEM TURIZMU

Z vprašanjem kmečkega turizma se bavijo že številne znanstvene ustanove in mno-

Vladimir Vremec

(Nadalj. na 8. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 10. januarja, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Weber: Moderato, Allegro, Adagio e Allegro; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 »Hči Crnega gusarja«. Po romanu E. Salgarija prevedla in dramaturgizirala D. Kraševčeva; 11.35 Ringaraja za naše malčke; 11.50 Vesele harmonike; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 W. Shakespeare: »Romeo in Julija«. Drama. Prevedel O. Zupancič. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira Skrbniškova; 17.10 Parada orkestrorov; 17.30 Revija zborovskega petja. Cecilijanka 70 - 1. del koncerta goriških pevskih zborov; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Lahka glasba; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklorne: »Ljudske pesmi«; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

• PONEDELJEK, 11. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Vaše čtivo - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Perosa: Preludij in fugato za godala; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.15 Zbor »G. Tartini«; 19.35 Revija glasbil; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Glasbene razglednice; Romani, ki so vplivali na zgodovino; 21.20 Romantične melodije; 21.50 Slovenski solisti. Sopranistka Mileva Pertot Skamlec, pri klavirju Šetinc; Lovčevi in Nebenführerjevi samospjevi; 22.05 Zabavna glasba.

• TOREK, 12. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Bednarik: »Pratika«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Pogovori z Robertom Hlavatyjem; 19.25 Zbor od Sv. Ivana pri Trstu, vodi Žerjalova; 19.45 Glasbeni best-sellerji; 20.00 Šport; 20.35 Spontini »Vestalka«, opera; 22.50 Zabavna glasba; 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.10 Lik i naše preteklosti; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovarček sodobne znanosti - Jevnikar »Slovensčina za Slovence«; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Pianist Hellwig; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Jazzovski ansambli; 19.40 Iz potne torbe Milka Matičetovega; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.25) Za vašo knjižno polico; 22.10 Zabavna glasba.

• ČETRTEK, 14. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Družinski obzorik; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Kako in zakaj - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; Praška suita, Orkester ljubljanske filharmonije, vodi Hubad; 18.50 Pezzotta in njegov ansambel; 19.10 Pisani balončki; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.30 I. Svěvo »Razbiti tercet«; Fantazija v 1 del. Prevedel Beličič. Radijski oder, režira Peterlin; 21.25 Skladbe davnih dob; 21.40 Melodije v polmraku; 22.10 Zabavna glasba.

• PETEK, 15. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 12.10 P. Benigno: Vpliv zdravlja na človeško telo; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni ital. skladatelji; 19.10 Problemi Krasa; 19.20 Poje Slovenski oktet; 19.40 Novosti v naši diskoteki; 22.00 Šport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Folklorne ples; 22.05 Zabavna glasba.

• SOBOTA, 16. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 N. Kuret: Ljudska verovanja in vraže: »Kaj neki to pomeni«; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste; 16.10 Operetni odlomki; 16.30 »Pod svobodnim soncem«. Po romanu F. S. Finžgarja dramaturgiziral F. Jeza. Drugi del. Izvajajo dijaki slovenskih viš-

F.J. * 64 S M R T V POMLADI

»No ja, prav goreče si tudi ni treba želeli, da pridemo nanjo. Toda kar bo, pa bo. Usode ni treba izzivati, vendar pa se tudi ne smemo izmikati odgovornosti, ki jo razmere terjajo od nas,« je rekel profesor.

»Oče, vesela sem, da tako govoriš.«

»Tale je najbolj zavedna in odločna pri naši hiši, čeprav je videti tako nežna,« je rekel profesor in jo pobožal po laseh. Deklica je zardela.

Pri slovesu je voščil profesorju in družini srečno novo leto. »Ker se v tem letu gotovo ne bomo več videli,« je rekel.

»Upam, da se bomo v novem večkrat in da nam bo prineslo vsem skupaj tudi kaj dobrega, čeprav si v teh časih kaj posebno dobrega ne moremo obetati,« je rekel profesor.

»Dobro bo že to, če ne bo slabše, kot je zdaj,« je rekla gospa. »Saj je toliko slabega po svetu. Mnogokje ljudje hudo trpe.«

»Res je, toda vse mine in vse se spreminja. Včasih tudi na boljše, draga.«

Zunaj je bila že tema. Snežilo pa ni. Le bolj mrzlo je postalo. Zavihal si je ovratnik plašča.

»Dolgo sem se zadržal. Dalje, kot sem nameraval,« je pomislil. Rad bi bil obiskal še nekdanjega profesorja verouka, ki je bil duhovnik odprtega, naprednega mišljenja, in kakšnega prijatelja iz gimnazijskih let, zdaj o Božiču so bili verjetno vsi doma, vendar ni bilo več časa. Ni hotel pustiti matere predolgo same. Vedel je, da bi ji bilo hudo in da bi si njegovo predolgo odsotnost razlagala kot brezbriznost do nje. Zato je zavil proti mostu in iz mesta. Reka je črna tekla med zasneženima bregoma, zaledenela je bila le ob straneh, toda led je bil prekrit z novim snegom, ki se je bleščal v temi.

S težavo je gazil novi sneg do doma, ne da bi koga srečal. Samo dvoje ali troje kmečkih sani je v temi skoro neslišno zdrvelo mimo njega. Ljudje so se vračali verjetno z obiska pri sorodnikih. Le konjski kraguljčki so še dolgo pozvanjali v temo. To je vzbudilo v njem posebno razpoloženje, prebudilo mu je občutje iz otroških let, ki je dremalo v njegovi podzavesti, iz časa, ko je kot otrok ždel v koči in poslušal zvončkanje sani, ki so neslišno vozile mimo, ne da bi jih bil mogel videti. Slišal je samo tisto lepo in skoraj mило pozvanjanje, ki se je naglo, skoraj bliskovito približalo, švignilo mimo in nato še nekaj časa zvenelo, vedno bolj oddaljeno. Vedel je, da je od mimovozečih sani, domišljija pa mu je vendar slikala vse mogoče, pravilne predstave o tem, kdo se pelje mimo. Lovil je z ušesi približevanje tistega pozvanjanja in bil vsakokrat na novo očaran. To so bila med njegovimi najlepšimi otroškimi doživetji in tudi zdaj mu je bilo prijetno poslušati zvenenje kraguljčkov v temi. Bilo je odraz nečesa, kar je bilo tudi stvarnost, del realnega sveta, a vendar se mu je zdelo, da je tista stvarnost čisto drugačna od njegove.

Potem je razmišljal o tistem, o čemer so govorili pri profesorjevih, in o vsej tej slovenski stvarnosti, ki jo je čutil in vedel okrog sebe, o vsej tej včasih in marsikje obupni revščini, zaostalosti in neosveščenosti, pa tudi poštenosti, pogumu in požrtvovalnosti, kar pa je bilo vse kakor zamrznjeno v neko neizhodno situacijo, ki je bila težka kakor milijarde ton ledu. Treba bi bilo nekaj storiti, premakniti to pezo, razbiti in raztati ta led, prežeti ljudi z novo zavestjo, z upanjem, ponosom, veseljem do življenja? Toda kako?

(dalje)

Kmečki turizem na tržaškem Krasu

(nadaljevanje s 7. strani)

gi strokovnjaki. V tujini je na razpolago že precej gradiva, posebno v Nemčiji, Avstriji in tudi v Sloveniji, kjer so kmetijski strokovnjaki in posebno gozdarji uvideli, da dobiva hribovski svet in zlasti gozd čedalje bolj rekreacijsko funkcijo. Tudi v Italiji je moč dobiti nekoliko gradiva, če le človek zna brskati po strokovnih revijah in listih. Literatura v knjižni obliki pa skorajda ni. Prevod odličnega francoskega priročnika, ki sta ga sestavila Henry de Farcy in Philippe de Gunzburg, ki ima v izvorniku naslov Tourisme et milieu rurale, pripravljajo Edagricole. Knjiga obsega praktično vsa vprašanja, ki so v zvezi s kmečkim turizmom. Zelo dobrodošel bi seveda bil tudi priročnik, kot ga je pripravila francoska Federation nationale des gittes ruraux, o preurejanju kmečkih poslopj in uporabi materialov, ki ima vrsto odličnih fotografskih posnetkov in načrtov, ki so v takšnih primerih zelo dragoceni.

jih srednjih šol v Trstu; 16.50 Znani pevci; 17.20 Za mlade poslušavce: Sobotni sestanek, Slovenski znanstveni delavci z univerze - Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Nepozabne melodije; 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Trebach; 19.40 Vokalni ansambel »Grupa dalmatinska«, vodi Tralič; 20.50 J. Lukeš: »Srčna desetica«. Radijska kriminalka, Radijski oder, režira Kopitarjeva; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

KMEČKI TURIZEM BO DRUGAČEN OD OBIČAJNEGA TURIZMA

Kmečki turizem bo postal upoštevanja vreden dejavnik, če bo le znal nuditi nekaj povsem drugačnega od tistega, kar lahko nudi turistična industrija, ki največkrat le prenaša meščana iz mestnega okolja v okolje, ki pa se od slednjega dosti ne razlikuje. Posebno velja ta ugotovitev za mondeni turizem. Kmečki turizem naj bi šel nova pota in pritegnil čim širši krog ljudi. Ni odveč pripomniti, da ima v svetu mladih, ki pogojujejo zelo močno razvoj turizma, kmečki turizem velike možnosti, da pritegne starejše ljudi, da ne govorimo o njegovih možnostih glede družinskega turizma. V tem oziru pa ni treba zaorati v ledino, saj to funkcijo tržaški Kras deloma že dolgo opravlja.

Prihodnji teden bo izšel Trinkov koledar z zanimivo in aktualno vsebino. Na prodaj bo tudi v slovenskih knjigarnah v Gorici in Trstu.

Srečno novo leto vošči vsem prijateljem in znancem

ALBERT URDIH

od Sv. Ivana